

10

ICEBERG

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU BANKASI

SERDAL SALMANLI

MEB MÜFREDATINA UYGUNDUR

ÖSYM SORULARI

SORU SAYISI: 902

SORU ÇÖZÜM /
KONU ANLATIM VİDEOLU

ORTA
DÜZEY

Yayın Yönetmeni

Eyüp Eğlence

Yayın Editörü

Yasemin Güloğlu

Ders Editörleri

Taner Sümer - Cafer Karaçam - Tülin Kurtay - Merve Kartal

Konu Anlatım Videoları

Enes Karadağ

Soru Çözüm Videoları

Evşen Mercan

Dizgi ve Grafik

Okyanus Yayıncılık Dizgi Servisi (Ş. S.)

Kapak Tasarım

Türk Mutfağı

Baskı Cilt

ÖRMAT Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti

Yayıncı Sertifika No

49697

Matbaa Sertifika No

77186

OKYANUS BASIM YAYIN TİCARET A.Ş.

Mevlana Mah. Sultan Vahdettin Cad. No: 4 B 34512 / Esenyurt - İstanbul

Tel: (0212) 572 20 00

Fax: (0212) 572 19 49

www.okyanusokulkitap.com www.akilliogretim.com

ISBN

978-625-96922-3-4

İstanbul

Bu eserin her hakkı saklı olup tüm hakları Okyanus Basım Yayın Ticaret Anonim Şirketine aittir. Kısmen de olsa alıntı yapılamaz, metin ve soruları aynen veya değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi ya da başka türlü bir sistemle çoğaltılamaz, depolanamaz.

Ön Söz

Neden ICEBERG?

ICEBERG; okyanuslarda deniz akıntıları ve rüzgârlarla sürüklenerek yüzen büyük buz kütesidir. ICEBERG'in suyun üzerinde bulunan %10'luk kısmını destekleyen ve görünmesini sağlayan, suyun altındaki görünmeyen %90'lık kısmıdır. "**TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ**" yeni müfredatına uygun bu kitabı hazırlarken ICEBERG'in görünmeyen kısmının görünen kısmına olan bu katkısından biz de etkilendik.

Elinizdeki kitabı; görünen bir soru bankasından öteye taşıyarak konu eksiklerinizi tamamlamanızı sağlayacak detaylı konu anlatım videoları, çözmekte zorlandığınız soru tiplerinin stratejilerini öğrenebileceğiniz çözüm videoları ve çıkmış sınav sorusu deneyimini yaşamanız için ÖSYM sınav soruları ile görünmeyen bir kısım oluşturduk.

Millî Eğitim Bakanlığının uygulamaya koyduğu "**TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ**" yeni müfredatına uymakla birlikte ÖSYM'nin son yıllarda sorduğu soruları inceleyerek hazırladığımız kitaplarımızla siz değerli öğrencilerimizin yükünü hafifleterek öğrenmenizi kolaylaştırmayı ve bunu kalıcı hâle getirmeyi amaçladık.

Uzman yazarımız tarafından büyük bir özveriyle hazırlanan **10. Sınıf ICEBERG Türk Dili ve Edebiyatı Soru Bankası** kitabının sizlere yararlı olacağına ve başarı yolunda hızlı ilerlemenizi sağlayacağına gönülden inanıyoruz.

İhtiyaç duyduğunuz her an Konu Anlatım ve Soru Çözüm Videolarıyla 7/24 yanınızdayız.

Başarılar ve verimli çalışmalar diliyoruz.

Yayın Yönetmeni
Eyüp Eğlence

Yazarın Sana Mesajı Var

Sevgili Öğrencim,

Bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığının yayımladığı en son "**TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ**" müfredatına göre hazırlandı.

- TEMA: SÖZÜN EZGİSİ**
- TEMA: KELİMELEİN RİTMİ**
- TEMA: DÜNDEN BUGÜNE**
- TEMA: NESİLLERİN MİRASI**

başlıkları altındaki konular ve buradaki kazanımlar dikkatli olarak hazırlandı. Soruların hem okula destek niteliği taşımasına hem de üniversite sınavında karşına çıkabilecek nitelikte olmasına özen gösterildi.

10. Sınıf ICEBERG Türk Dili ve Edebiyatı Soru Bankasını,

- 28 Mikro Konuya bölerek hazırladım.
- Testler ile öğrendiğiniz mikro konuyu pekiştirmenize yardımcı oldum.
- Testlerdeki konunun ÖSYM sorularıyla ilgisini belirtmek için testteki son sorunun ÖSYM'nin son 5 yıla ait bir soru olmasına özen gösterdim.
- Tema Tekrar Testleri ile her ünitenin sonunda ünitenin bütün mikro konularını kapsayan sorulara yer verdim.
- İlk iki temadan sonra 1. Dönem konularını kapsayan DÖNEM TESTİ ile ÖSYM'nin son 5 yıla ait sorularından seçim yaparak şimdiden üniversiteye hazırlanmana katkı sağlamaya çalıştım.
- Soru Çözüm Videolarıyla testlerde çözemediğiniz soruların çözümüne ulaşmasını sağladım.

Eğitim hayatının başarılar ve mutluluklar getirmesini diliyorum.

Serdal Salmanlı

İÇİNDEKİLER

1. TEMA: SÖZÜN EZGİSİ 7 - 56

1. Mikro Konu:	Koşuk	8
2. Mikro Konu:	Koşma	12
3. Mikro Konu:	Masal	16
4. Mikro Konu:	Türkü	20
5. Mikro Konu:	Ninni	24
6. Mikro Konu:	İsimler	26
7. Mikro Konu:	Sıfatlar	28
8. Mikro Konu:	Tamlamalar	30

2. TEMA: KELİMELERİN RİTMİ 57 - 114

9. Mikro Konu:	Divan Şiiri Genel Özellikleri ve Sanatçıları	58
10. Mikro Konu:	Gazel	62
11. Mikro Konu:	Kaside	66
12. Mikro Konu:	Saf Şiir	70
13. Mikro Konu:	Edebî Metinler ve Öğretici Metinler	74
14. Mikro Konu:	Zamir	76
15. Mikro Konu:	Edat, Bağlaç, Ünlem	80
16. Mikro Konu:	Cümlede Anlam	84
17. Mikro Konu:	Anlatım Biçimleri	88

3. TEMA: DÜNDEN BUGÜNE 115 - 148

18. Mikro Konu:	Destan	116
19. Mikro Konu:	Halk Hikâyesi	120
20. Mikro Konu:	Mesnevi	124
21. Mikro Konu:	Fabl	128
22. Mikro Konu:	Zarf	132

4. TEMA: NESİLLERİN MİRASI 149 - 197

23. Mikro Konu: Dede Korkut Hikâyeleri	150
24. Mikro Konu: Tanzimat Dönemi Şiir	154
25. Mikro Konu: Servetifünun Dönemi Roman	158
26. Mikro Konu: Fecriati Dönemi Şiir	162
27. Mikro Konu: Millî Edebiyat Dönemi Hikâye	166
28. Mikro Konu: Fiilde Yapı	170

CEVAP ANAHTARI 198 - 200

Tüm Sınıf Düzeylerinde, yaklaşık 1,5 milyon soru çözüm ve konu anlatım videoları ile akilliogretim.com sitemizle 7/24 öğrencilerimize destek veriyoruz.

HER KOŞULDA EĞİTİM, AKILLI ÖĞRETİM!

Konu Anlatım ve Soru Çözüm Videolarına Nasıl Ulaşılr?

Sayfalarda yer alan kare barkodları telefonda okutarak veya bilgisayardan kare barkodların altında yer alan sayısal kodları akilliogretim.com adresindeki arama çubuğuna yazarak ulaşılmaktadır.

Okyanus Video Çözüm Uygulamamızı App Store ve Google Play üzerinden indirip, Soru Çözüm ve Konu Anlatım Videolarımıza ulaşabilirsiniz.

Telefon, Tablet veya
Bilgisayardan

Konu Anlatım
Video Örneği
İçin Okutun

Soru Çözüm
Video Örneği
İçin Okutun

“NEREDE OLURSAN OL” 7/24 EĞİTİME DEVAM.

AKILLI ÖĞRETİM

akilliogretim.com

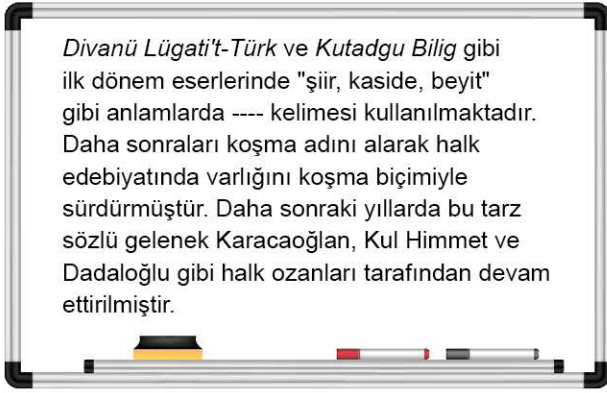
SÖZÜN EZGİSİ

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

1.

Ahmet Öğretmen'in tahtaya yazdığı yukarıdaki parçada boş bırakılan yere sınıftaki öğrenciler aşağıdaki yanıtları vermiştir.

Aslı : sagu

Ece : koşuk

Kaan : sav

Semih : destan

Murat : semai

Buna göre hangi öğrencinin verdiği yanıt doğrudur?

- A) Aslı B) Ece C) Kaan
D) Semih E) Murat

2. **Koşma**

Kömür gözlüm ne salının karşımda
Gündüz hayalimde, gece düşümde
Bir güzelin sevdası var başımda,
Yar sevdası çetin olur yaradan

Koşuk

Bulnar mini öles köz
Kora mengiz kızıl yüz
Andın tomar tükel tuz
Bulnap yana ol kaçır

Günümüz Türkçesi

(O) baygın göz(ler) beni avlıyor (ve üzerinde)
Kara benler (bulunan o) pembe yüz (beni tutsak ediyor)
(Bütün güzellikler) ondan damlıyor (sanki)
(Beni) tutsak ediyor, sonra da kaçıp gidiyor

Aşağıdakilerden hangisi bu iki metnin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
B) Sevgilinin güzelliğinden söz edilmiştir.
C) Sözcük hâlinde redife yer verilmiştir.
D) Yabancı sözcükler kullanılmamıştır.
E) Nazım birimi olarak dördlük kullanılmıştır.

3.

Kemi içre oldurup
İla suwn keçtimiz
Uygur topa başlanıp
Minglak elin açtımız

Günümüz Türkçesi

Kayıkların içinde oturarak
İla Irmağı'nı geçtik
Uygurlara doğru yönelip
Minglak ülkesini aldık

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çapraz kafiyevidir.
B) Hece ölçüsüyle söylenmiştir.
C) Duygular dile getirilmiştir.
D) Bir koşuktan alınmıştır.
E) Redif kullanılmıştır.

4.

Türlüg çeçek yarıldı
Barçın yadım kerildi
Uçmak yeri körüldi
Tumluk yana kalgüsüz

Günümüz Türkçesi

Rengarenk çiçekler açıldı
İpek yaygılar serildi
Cennet yeri görüldü
Soğuklar artık gelmez

Bu dördlük için Türk dili ve edebiyatı dersinde sözlü edebiyat dönemi nazım biçimlerini işleyen Özlem Öğretmen, tahtaya yukarıdaki dördlüğü yazar ve öğrencilerinden bu dördlükten yararlanarak dönemin özelliklerini söylemelerini ister. Öğrencilerin cevapları aşağıda verilmiştir.

Ahsen : Hece ölçüsü kullanılır.

Tuana : Genellikle yarım kafiye yer verilir.

Cemil : Nazım birimi olarak dördlük kullanılır.

Ela : Yabancı kelimeler fazlaca bulunmaktadır.

Elif : Ek hâlinde rediflere yer verilir.

Buna göre öğrencilerden hangisinin cevabı yanlıştır?

- A) Ahsen B) Tuana C) Cemil
D) Ela E) Elif

5. I. Kopuz eşliğinde söylenir.
II. Nazım birimi dördlüktür.
III. İmgesel anlatım ön plandadır.
IV. Şölen, yağ gibi törenlerde söylenmiştir.
V. Genel olarak anonim bir nitelik taşır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde İslamiyet öncesi Türk şiirinin özellikleriyle ilgili bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Koşuk

Yığılap udu artadım
Bağrım başın kartadım
Kaçmış kutğ irtedim
Yağmur kii kan saçar

Günümüz Türkçesi

(Beni bırakıp giden sevgilimin) ardından ağlayıp mahvoldum
Bağrımın (kapanmış olan) yarasını (yeniden) deştim
(Ve) kaçıp gitmiş olan mutluluğu aradım durdum
(Gözlerim) yağmur gibi kan(lı yaşlar) saçıyor (şimdi)

Koşma

Elvan çiçeklerden sokma başına
Kudret kalemini çekme kaşına
Beni unutursan doyma yaşına
Gez benim aşkımla yâr melil melil

Yukarıdaki metinlerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Dörtlük nazım biriminin kullanıldığına
B) 7'li ve 11'li hece ölçülerinin kullanıldığına
C) Yarım ve tam kafiyeyle yararlanıldığına
D) Yabancı sözcüklerle örülü bir anlatımının olduğuna
E) Ahengi sağlamada rediften yararlanıldığına

7. Sığır törenlerinde (av şenlikleri) ve şölenlerde söylenen aşk, kahramanlık, doğa sevgisi temalı şiirlere genel olarak —denmiştir. Daha çok lirik, pastoral ve epik özellikler taşıyan bu şiirler belli bir ezgiyle söylenmiş, bu ezginin oluşması için kopuzdan da yararlanılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) sav B) sagu C) koşuk
D) destan E) koşma

8. Keldi esin esneyü
Kadka tükel osnayu
Kirdi bodun kasnayu
Kara bulut kükreşür

Günümüz Türkçesi

Rüzgârı eserek geldi
Kar tipisine benziyordu
Halk soğuktan titreyerek (evlere) girdi
Kara bulutlar gürlüyor

Bu dördlükle ilgili,

- I. Betimleyici unsurlar kullanılmıştır.
II. 7'li hece ölçüsünden yararlanılmıştır.
III. Bahar konusu işlenmiştir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. (I) Törenler sırasında din adamları tarafından okunan "koşuklar" tamamen Türk kültürünün izlerini taşımaktadır. (II) Bu dönemde henüz başka kültürlerden etkilenmediğimiz için koşuklar halkın anladığı bir dilde ve Türklerin millî vezni olan hece ölçüsüyle söylenmiştir. (III) Ancak şunu belirtmekte fayda var ki bu şiirler o dönemde sözlü gelenek yoluyla varlıklarını devam ettirdiğinden bugün koşuklar hakkında çok fazla bilgi sahibi değiliz. (IV) Bu türle ilgili bugün elimizde olan örnekler ise Kaşgarlı Mahmut'un *Divanü Lügat'it Türk* adlı eserinden alınmıştır. (V) İslamiyet öncesi dönemde sığır töreninde ve ava çıkacakları coşturmak amacıyla söylenen koşuklar, İslamiyet sonrası halk edebiyatında yerini "varsağı" şiirlerine bırakmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde koşukla ilgili bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Ördi bulut ingraşu
Aktı akın möngreşü
Kaldı bodun tanglaşu
Kükreer takı mangraşur

Günümüz Türkçesi

Bulutlar gürleyerek yükseldi
Seller şarıldayarak aktı
Halk hayret içinde kaldı
Bulutlar gürüyor (ve insanlar) bağrışıyorlar

Bu dördlülle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) "ş"ler yarım uyak olarak kullanılmıştır.
B) 7'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
C) Nazım biçimi koşuktur.
D) Öz Türkçe bir dil kullanılmıştır.
E) Sözcük hâlinde redife yer verilmiştir.

2. Türk dili ve edebiyatı öğretmeni sınıfa aşağıdaki dördlülüğü getirerek öğrencilerden bu şiirin özelliklerini belirtmelerini istemiştir.

Koydı bulut yağmurın
Kerip tutar ak torın
Kırka koytu ol karın
Akın akar engreşür

Günümüz Türkçesi

Bulut yağmurunu bıraktı
(havaya) ak ağını gerip tutuyor
O, karını kırlara bıraktı
Seller inleyerek akıyor

Öğrencilerin belirledikleri özellikler aşağıdaki şekildedir.

Görkem : Hece ölçüsü kullanılır.

Ayşe : Söyleyeni belli olmadığından anonimdir.

Mehmet : Nazım birimi olarak dördlülle kullanılır.

Aslı : Yabancı sözcükler kullanılmamaktadır.

Ece : Lirik bir söyleyişi vardır.

Buna göre öğrencilerin yukarıda özelliklerini belirttiği nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sagu B) Koşuk C) Sav
D) Destan E) Koşma

3. I. **İşlenen konular**: Genellikle aşk, doğa sevgisi ve yiğitlik temaları işlenir.
II. **Müzikal eşlik**: Koşuklar, özellikle şöenlerde kopuz eşliğinde söylenirdi.
III. **Uyak**: Cinaslı uyak tercih edilmiştir.
IV. **Nazım birimi**: Dörtlüllerle söylenir.
V. **Tarihî kayıt**: Koşukları yazıya aktaran kişi olarak Kaşgarlı Mahmut bilinmektedir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde "koşuk" nazım biçimiyle ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Turgan uluğ uşlaka
Turgi urup aşlaka
Tumluğ kadın kıslaka
Kodu enğ umdura

Günümüz Türkçesi

Çetin işlerin üstesinden gelindi
Feleğin oku ona isabet etti ve öldürdü
Şiddetli kışlarda bile ziyafet sofraları kuruldu
Ölümüyle insanları umar bıraktı

Bu dördlülüğün redif ve uyak bilgisi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Redif yoktur, tam uyak örneklenmiştir.
B) Sözcük hâlinde redif ve yarım uyak vardır.
C) Ek hâlinde redif ve tam uyak kullanılmıştır.
D) Ek hâlinde redif ve yarım uyak vardır.
E) Sözcük hâlinde redif ve tam uyak vardır.

5. Kaklar kamug kölerdi
Taglar başı ilderdi
Ajun tını yılırdı
Tütü çeçek çerkeşür

Bu dördlülle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türkiye Türkçesinde de kullanılan sözcüklere yer verilmiştir.
B) Koşuk nazım biçiminden alınmıştır.
C) İslam dini ile ilgili unsurlara yer verildiği görülmektedir.
D) Hece ölçüsü ve kafiye ile ahenk sağlanmaya çalışılmıştır.
E) Düz kafiye şemasına yer verilmiştir.

6. Yiğitleriğ işletü
Yığaç yemiş ırıgatu
Kulan keyik awlatu
Badram kılıp aynalım

Günümüz Türkçesi

(Onlar) meyve ağaçlarını silktirelim (meyve toplatalım, yaban eşekleri ve yaban hayvanları avlatalım. (Böylece günlerce) bayram edelim, avunup eğlenelim.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir koşuktan alınmıştır.
B) Nazım birimi dördlüktür.
C) 7'li hece ölçüsü kullanılmıştır.
D) Çapraz kafiye düzeni kullanılmıştır.
E) Lirik şiir türüne girer.

7. I. Koşuk örneklerini Kaşgarlı Mahmut'un *Divânü Lügati't-Türk* adlı eserinde görmekteyiz.
II. 7'li, 8'li veya 11'li hece ölçüsüyle ve yarım kafiye ile söylenen şiirlerdir.
III. Kopuz adlı saz eşliğinde söylenen şiirlerdir.
IV. Sadece aşk ve tabiat konularını işleyen şiirlerdir.
V. Koşuklar, söyleyeni belli olmayan anonim ürünlerdir.

Koşuk nazım biçimiyle ilgili numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aydım anar sevük
Bizni tapa nelük
Keçtin yazı kehiğ
Kırlar ediz bedük

Günümüz Türkçesi

Dedim ona, ey sevgili
Bizim buralara nasıl gelebildin
Ovaları nasıl geçebildin
Kırları tepeleri nasıl aşabildin

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu dördlünün aşağıdaki nazım şekillerinden hangisine ait olduğu söylenebilir?

- A) Koşuk B) Sagu C) Koşma
D) Destan E) Semai

9. Etil suvı aka turur
Kaya tübi kaka turur
Balık telim bakaturur
Kölün takı küşerür

Günümüz Türkçesi

İtil suyu akar durur
Kaya dibini oyar durur
Bütün balıklar baka durur
Gölü bile taşırırlar

Bu dördlülle ilgili,

- I. Din ile ilgili unsurlara yer verilmiştir.
II. 8'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
III. Nazım biçimi sagudur.
IV. Düz kafiye örgüsüyle kurulmuştur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. I. Öpkem kelip ogradım
Arslanlayu kökredim
Alplar başın togradım
Emdi meni kim tutar

- II. Kızıl sarığ arkaşıp
Yipkin yaşıl yüzkeşip
Bier bier kerü yürkeşip
Yalnguk anı tanglaşur

Günümüz Türkçesi

- I. Öfkelenip dışarı çıktım
Aslan gibi kökredim
Yiğitlerle savaştım
Artık beni kim durdurabilir

- II. Kızıl ve sarı arka arkaya bitiyor
Mor ve yeşil yüz yüze geliyor
Birbirlerine sıkıca sarılıyorlar
İnsan buna hayran kalır

Numaralanmış dördlüllerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) İkisi de konu bakımından aynıdır.
B) İkisi de 4+3 duraklıdır.
C) İkisi de bir koşuktan alınmıştır.
D) İkisi de aynı döneme aittir.
E) İkisinin de halk edebiyatındaki karşılığı koşmadır.

1. I. Dörtlüklerle söylenir ve dörtlük sayısı 3 ile 6 arasında değişir.
II. Türk halk edebiyatının en çok sevilen, en çok kullanılan nazım şeklidir.
III. Genellikle 11'li hece ölçüsüyle söylenmekle birlikte 7'li, 8'li hece ölçüsüyle söylenmiş koşmalar da vardır.
IV. Genellikle tabiat güzellikleri, sevgi, aşk, özlem, gurbet, ayrılık, kahramanlık, yiğitlik, eleştiri, acı, yakınma, ha-yata ait görüşler konu olabilir.
V. Genellikle tam kafiye kullanılmaktadır.
Numaralanmış cümlelerin hangisinde "koşma" nazım biçimi ile ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Karac'oğlan der ki çile çekilmez
Hozan tarlalara sümbül ekilmez
Sak yabancı ile başa çıkılmaz
İçinden sıdk ile yanan olmalı

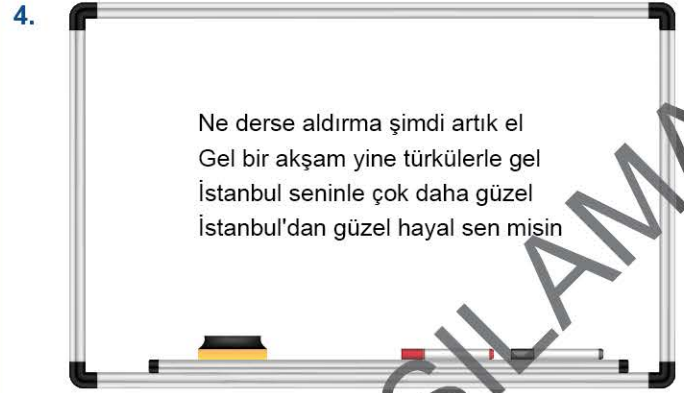
Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) aaab şeklinde uyaklanmıştır.
B) Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
C) Tam uyak örneklenmiştir.
D) 6+5 duraklı hece ölçüsüyle söylenmiştir.
E) "k" sesiyle aliterasyon yapılmıştır.

3. Elvan çiçeklerden sokma başına
Kudret kalemini çekme kaşına
Beni unutursan doyma yaşına
Gez benim aşkımla yar melil melil

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Redif
B) Tam uyak
C) Hece ölçüsü
D) Düz kafiye şeması
E) İç kafiye

Türk dili ve edebiyatı dersinde tahtaya yazılan yukarıdaki dörtlükle ilgili öğrencilerin söyledikleri aşağıdadır.

Berat : Hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Fatma : Tam uyak kullanılmıştır.

Yaren : Redife yer verilmemiştir.

Elif : 4+4+3 duraklı söylenmiştir.

Mustafa : Düz uyak düzeni vardır.

Buna göre yukarıdaki öğrencilerden hangisi dörtlükle ilgili yanlış bir ifade kullanmıştır?

- A) Berat B) Fatma C) Yaren
D) Elif E) Mustafa

5. (I) Divan edebiyatı denilince nasıl ki akla gazel geliyorsa halk edebiyatı denildiğinde de akla gelen ilk şiir türü koşma olmaktadır. (II) Özellikle koşmanın kahramanlık ve yiğitlik konularını dile getiren koçaklama çeşidi, gazele tema olarak çok benzetmektedir. (III) Bu nedenle gazelin halk edebiyatındaki karşılığı olarak kabul gören nazım şekli koşmadır. (IV) Koşmalar, dinî konular dışında genelde her temada söylenmiştir. (V) Genel olarak aşk, doğa, ölüm, sevgi, güzellik, yalnızlık, kahramanlık, yiğitlik konuları işlenmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde koşma nazım biçimiyle ilgili bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Dadaloğlu'm bir gün kavga kurulu
Öter tüfek davlumbazlar vurulu
Nice koç yiğitler yere serilir
Ölen ölür kalan sağlar bizimdir

Bu dizelerde kullanılan kafiye türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yarım B) Tam C) Zengin
D) Tunç E) Cinaslı

7. • 6+5 duraklı yazılmıştır.
• aaab kafiye düzeninde şemalanmıştır.
• Zengin kafiye vardır.

Bazı özellikleri verilen dörtlük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yiğidin eyisini nerden bileyim
Yüzü güleç, kendi yaman olmalı
Kasavet serine çöktüğü zaman
Gönlünün gâminı alan olmalı
- B) Ey cemâli parlak kadi toparlak
Lebleri bal kaymak sükker misin sen
Boynuma lâle tak hele bir yol bak
Bu kadar yalvarmak ister misin sen
- C) Orda geçti benim güzel günlerim
O demleri anıp bugün inlerim
Destan-ı ömrümü okur dinlerim
İçimde oralı bir bülbül vardır
- D) Karac'oğlan der ki çile çekilmez
Hozan tarlalara sümbül ekilmez
Sak yabancı ile başa çıkılmaz
İçinden sıdk ile yanan olmalı
- E) Ormanda yetişen adam azgını
Çarşıda pazarda adam beğenmez
Medreseden kaçan softa bozgunu
Selam vermeye dervişan beğenmez

8. I
Bir çubuğu vardır gayet küçürek
Zulmü fasidince keyif sürececek
Kırık çanağı yok ayran içecek
Kahveye gelir de fincan beğenmez

II
Yiğitler silkinip ata binende
Derelerden boz kurtlara ün olur
Yiğit olan döne döne doğuşur
Kötüler kavgadan kaçır dön olur

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış şiir parçalarının ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Gelenekleri
B) Ölçüleri
C) Nazım birimleri
D) Nazım türleri
E) Nazım biçimleri

9. Konusu savaş, yiğitlik, kahramanlık olan halk edebiyatı şiirlerinin coşkun ve yüksek tempolu söyleyişleri vardır. Halk edebiyatımızda bu türün en güzel örneklerini Köroğlu ile Dadaloğlu vermiştir.

Bu parçada sözü edilen türün örneği aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Bir vakte erdi ki bizim günümüz
Yiğit belli değil mert belli değil
Herkes yarasına derman arıyor
Devâ belli değil dert belli değil
- B) Düşman geldi tabur tabur dizildi
Alnımıza kara yazı yazıldı
Tüfek icad oldu mertlik bozuldu
Eğri kılıç kında paslanmalıdır
- C) Yüzünde görünür Yusuf nişanı
Yüzünü görenler çeker efganı
Büsbütün Gürcistan Erzurum Van'ı
Belh-i Buhaça'yı değer gözlerin
- D) Ruhsat'ım eyledim senin de mehdin
Al yanaktan bir buse ver himmetin
Yüz bin saraf gelse bilmez kıymetin
Âhırî dünyaya değer gözlerin
- E) Nice sultanları tahttan indirdi
Nicesinin gül benzini soldurdu
Nicelerin gelmez yola gönderdi
Bir ayrılık, bir yoksulluk, bir ölüm

10.

I. Âşık edebiyatının en yaygın nazım biçimidir.

II. Konu bakımından divan edebiyatındaki "kaside" ile benzerlik gösterir.

III. Dörtlüklerden meydana gelir ve dörtlük sayısı üç ile altı arasında değişiklik gösterir.

IV. Uyak düzeni "abab/cccb/dddb" biçimindedir.

V. Son dörtlükte ozanın adı (mahlası) yer alır ve buna "tapşıрма" denir.

Yukarıda numaralanmış kutucukların hangisinde koşmayla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Düşman geldi tabur tabur dizildi
Alnımıza kara yazı yazıldı
Tüfek icad oldu mertlik bozuldu
Eğri kılıç kında paslanmalıdır

Bu dizelerde kullanılan kafiye türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yarım B) Tam C) Zengin
D) Tunç E) Cinaslı

2. I
İş gelmez elinden gitmez bir kare
Aslında neslinde giymemiş hare
Sandığı gömleksiz duran mekkare
Bedestene gelir kaftan beğenmez

II
Başım ayık değil kederden yastan
Ah ettikçe duman çıkıyor baştan
Harâba yüz tuttu bezm-i gülistan
Yayla belli değil yurt belli değil

III
Elinde ördüğün çöpür ağını
Kâhan eylediğin kelem bağını
Şu kabal biçtiğin sap orağını
Al ulu Tanrı'ya bergüzar götür

Edebiyat öğretmeninim derse getirdiği üç koşma nazım türü
örneğine öğrencilerin verdiği cevaplar aşağıdadır.

	I	II	III
Tuana:	Güzelleme	Ağıt	Taşlama
Ela:	Güzelleme	Taşlama	Ağıt
Cemil:	Taşlama	Güzelleme	Ağıt
Yaren:	Koçaklama	Güzelleme	Taşlama
Altan:	Güzelleme	Koçaklama	Ağıt

Buna göre hangi öğrenci tüm dörtlüklerin türlerini doğru olarak vermiştir?

- A) Tuana B) Ela C) Cemil
D) Yaren E) Altan

3. Âşık edebiyatında sevgili, hasret, ayrılık ve doğanın güzel-liklerini konu alan şiirlerdir. Bu tür, edebiyatın en çok tercih edilen biçimlerinden biridir. --- daha çok lirik şiirler olarak bilinir ve sevilen varlıklara olan bağlılığı ifade etmek amacıyla yazılır. Sevgili genellikle ceylan veya ahuya benzetilmektedir. Türk edebiyatında bu türün en başarılı örneklerini veren şair ise 17. yüzyılda yaşamış Karacaoğlu'dur.
- Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?**

- A) Güzelleme B) Taşlama C) Ağıt
D) Semai E) Koçaklama

4. Musammat koşma, iç kafiye koşmadır. Yani bir koşmanın dizeleri sonundaki kafiye dışında her dizenin içinde de son-akilere uyan ikinci bir kafiye bulunur. Musammat koşmalarda her dizenin birinci ve ikinci kısımları birbiriyle kafiyelidir.
- Aşağıdakilerden hangisi musammat koşmayı örnekle-yen bir dörtlülük türü?**

- A) Dedim aydınlık var dedi aynımda
Dedim günahım çok dedi boynumda
Dedim meh-tab nedir dedi koynumda
Dedim ki göreyim söyledi yok yok
- B) Sana derim sana ey kalbi hayın
Kimseleri çekmesin feleğin yayın
Yıktın viran ettin ömrüm sarayın
Sen onun bir taşın örebilmezsin
- C) Sâfi güzel olan, şol bazı kötü
Yiğidin densizi ey'olmaz zati
Gayet durgun ister silahı atı
Yiğit el çekmeyip viran olmalı
- D) Vara vara vardım ol kara taş
Hasret ettin beni kavim kardaşa
Sebep ne gözden akan kanlı yaşa
Bir ayrılık, bir yoksulluk, bir ölüm
- E) Ey cemâli parlak kadi toparlak
Lebleri bal kaymak sükker misin sen
Boynuma lâle tak hele bir yol bak
Bu kadar yalvarmak ister misin sen

5. Emrah eydür can bülbülü kafeste
Benim hasbihâlim bildiren dostu
Kendim gurbet ilde dost kara yasta
Gitmiyor kervanım kış mıdır nedir

Bu dördlükte ilgili,

- I. 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.
II. Bir koşmanın son dördlüğünden alınmıştır.
III. Sözcük hâlinde redif vardır.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6. I
Bir vakte erdi ki bizim günümüz
Yiğit belli değil mert belli değil
Herkes yarasına derman arıyor
Deva belli değil dert belli değil

II

Çark bozulmuş dünya islah olmuyor
Ehl-i fukaranın yüzü gülmüyor
Âşık Ruhsat dediğini bilmiyor
Yazı belli değil hat belli değil

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış dördlüklerin ortak özelliklerinden biridir?

- A) Ait oldukları şiirlerin son dördlükleridir.
B) "aaab" uyak düzeniyle oluşturulmuşlardır.
C) Aşk konuları işlenmiştir.
D) Aynı hece ölçüsüyle söylenmişlerdir.
E) Ek hâlinde redife yer verilmiştir.

7. Vatan sevgisini içten duyanlar
Sıtk ile çalışır benimseyerek
Milletine ulusuna uyanlar
Demez neme lazım neyime gerek

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 11'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
B) Birinci ve üçüncü dizeler arasında tunç kafiye kullanılmıştır.
C) İkinci ve dördüncü dizelerde tam kafiye yer verilmiştir.
D) Yurt sevgisi konusu işlenmiştir.
E) Nazım birimi dördlüktür.

8. Bir bilgi yarışmasına katılan Umut'a şöyle bir soru yöneltilmiştir.

Can evimden vurdu felek neyleyim
Ben ağlarım çelik teller inilir
Ben almadım toprak aldı koynuna
Yârim diye bülbül diller iniler

Bu dördlüğün nazım türü hangisidir?

Umut, cevabından emin olamayınca telefonla joker hakkını kullanmıştır.

Buna göre Umut'un telefonla aradığı edebiyat öğretmeni aşağıdaki seçeneklerden hangisini söylerse doğru cevabı vermiş olur?

- A) Güzelleme B) Taşlama
C) Kocaklama D) Semai
E) Ağıt

ÖSYM Sorusu / 2021 AYT

9. Bu dünyaya sanki vefa gelmemiş
Gelmişse de bir kimsede kalmamış
Kim var ki dostundan cefa görmemiş
Cihanda bir söze duran mı kaldı

Bu dördlükle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) 11'li hece ölçüsüyle yazıldığı
B) Satirik şiire örnek olduğu
C) Düz kafiye düzeninde olduğu
D) Teşbih sanatından yararlanıldığı
E) Redife yer verildiği

1. Genellikle halkın yarattığı, ağızdan ağıza, kuşaktan kuşağa sürüp gelen, çoğunlukla olağanüstü durum ve olayları yine olağanüstü kahramanlara bağlayarak anlatan bu tür halk hikâyelerine ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) destan B) masal C) mit
D) efsane E) manzume

2. Genellikle halk tarafından oluşturulup sözlü ve anonim olarak yayılan, olağanüstü olaylarla süslenmiş ve gerçek dışı hayalî olayların anlatıldığı türlerdir. Masallarda anlatılan olaylarla birlikte dinleyici düşsel bir yolculuğa çıkarılmaktadır. Her ne kadar olağanüstü olaylar anlatılsa da gerçek olayları ele alan örnekleri de bulunmaktadır. Diğer türlerden ayrılan en önemli özelliklerden biri, anlatılanların gerçek olduğu yönünde bir inandırma kaygısının olmamasıdır.

Bu parçadan masallarla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Sözlü bir gelenek barındırdığına
B) Diğer türlerden ayrılan yönünün olduğuna
C) Manzum ifadeler barındırdığına
D) Olağanüstü ve gerçek olaylara yer verdiğine
E) Anonim ürünler olduğuna

3. Bu bölüm olay, kişi, zaman ve mekân ile ilgili temel unsurların ortaya konulduğu bölümdür. Bu bölümde olay örgüsü içinde yer alan kişiler tanıtılır ve masalı kuracak ve geliştirecek olayın ve olayların ne olduğu ve nasıl başladığı anlatılır. **Bu parçada sözü edilen masal bölümü aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Düğüm B) Çözüm C) Dilek
D) Döşeme E) Serim

4. Edebiyattan yazılıya giren 10 A sınıfı öğrencilerinden Murat, masal nazım biçiminin özelliklerini kutucuklara aşağıdaki gibi doldurmuştur.

I. Anlatılan olayların gerçek olduğu yönünde inandırma kaygısı yoktur.

II. Olayların anlatımında daha çok duyulan geçmiş zaman kipi olan "-miş" ya da geniş zaman kipi "-r" kullanılır.

III. Şahıs kadrosu; cin, peri, dev, cadı gibi olağanüstü özellikler barındıran kahramanlardan oluşmaktadır.

IV. Olaylar döşeme, serim, düğüm, çözüm ve dilek olmak üzere beş farklı bölümde dinleyiciye aktarılır.

V. Her insanı ilgilendiren iyilik - kötülük, doğruluk - haksızlık, güzellik - çirkinlik ve yardımseverlik gibi evrensel konular işlenir.

Buna göre Murat hangi kutucukta yanlışlık yapmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde... Nerde var, nerde yok bir sinek geldi, vızıldadı havaya; yağın süzdük üç yüz altmış tavaya; derisini sattık yüz binlerce liraya; kemiklerinden de bir köprü kurduk Çukurova'ya; vay ne köprü, bu köprü; kıldan ince, kılıçtan keskin! Ne dün ne demin; bugüne bugün, iki adam geçti; biri zayıf, biri şişman; biri dost, biri düşman; geçen de pişman, geçmeyen de pişman.
- II. Tilki, değirmenciye kandırır ve beraber yola çıkarlar. Padişahın sarayına yaklaşıncı tilki, değirmenciye der ki:
- Sen burada dur, ben gidip padişahın sana bir kat elbise alıp geleyim.

Tilki saraydan içeri girer, padişahla karşılaşır.

Bu parçaların alındığı masal bölümleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Döşeme	Dilek
B)	Çözüm	Döşeme
C)	Döşeme	Düğüm
D)	Çözüm	Düğüm
E)	Çözüm	Dilek

6. Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde... Enteseden, menteşeden... Derken bir karpuzcu çıktı şu köşeden; ay efendim, vay efendim; karpuzlar da karpuz mu ya, ne tartıya gelir ne teraziye, ne arşına gelir ne endazeye, doğrusu görülmüş gibi, görülecek gibi değil, üstü nakış nakış örülmüş ama örülecek gibi değil! Baktım, bakakaldım; on para verdim, on tane aldım. Hani karpuz kesme ile yürek ferahalmaz derler, derler ama bakalım, adı mı güzel, tadı mı güzel şu karpuzun deyip çıkardım bıçağımı, baltamı, nacağımı; ha kestim, ha kesiyorum; ha eştim, ha eşiyorum derken bıçaktır, bir kapak açmasın mı, kapağı açarken elim de içine kaçmasın mı! Bak hele bir, elimi çıkarayım derken kendim de varıp içine düşüvermedim mi, bir de baktım ki ne göreyim? Bir yanı sazlık samanlık, bir yanı tozluk dumanlık... Bu karpuzun içinde iki dertli bir araya gelende, o başladı kavala, ben başladım mavala, inanmayın bu masala!

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yinelemelere yer verilmiştir.
- B) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.
- C) Akıcı ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
- D) Masalın çözüm bölümünden alınmıştır.
- E) Olağanüstülükler yer verilmiştir.

7. Bir varmış, bir yokmuş. Allah'ın kulu çokmuş. Çok yemesi, yok demesi günahmış. Evvel zaman içinde, memleketin birinde, bir Keloğlan varmış. Bu Keloğlan'a babası, ölüm döşeginde, boyu kısa köselerle alışveriş etmemesini, yola da, işe de koşulmamasını vasiyet etmiş. Günlerden bir gün, bu Keloğlan; eşeğine iki tay, bir buğday yüklemiş, değirmenin yolunu tutmuş. Yamaçtan aşağı, suyun akarına kurulmuş değirmenlerin en altındakine varmış. Yükünü kapının önüne yıkmış, bir de içeriye girmiş bakmış ki bir köse değirmenci, boyu da kısa, gözleri çakır, durmaz sırtır, gözlerini de belertmiş, Keloğlan'a bakmıyor mu?

Bu parçayla ilgili,

- I. Masalın döşeme bölümünden alınmıştır.
- II. Olayın geçtiği zaman bellidir.
- III. Olağanüstülükler yer verilmiştir.

yargılardan hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

8. Vakti ile bir su kaplumbağasının iki kaz arkadaşı vardı, birlikte bir gölde yaşarlardı. Gel zaman git zaman ülkenin o bölgesinde on iki yıl süren bir kuraklık oldu. Kazlar, kendi aralarında konuşarak bir başka göle gitmeye karar verdiler. Ve arkadaşları, kaplumbağaya veda etmeye gittiler. Kaplumbağa buna çok üzüldü ve kendisinin de bir su yaratıcı olduğunu, kuraklık üzerinden çok geçmeden öleceğini onun için kendisini yalnız bırakıp gitmemelerini kazlardan rica etti. Kazlar, kaplumbağaya ellerinden hiçbir şey gelmeyeceğini söylediler.

Bu parça dil ve anlatım özellikleri bakımından aşağıdaki türlerden hangisine örnek olabilir?

- A) Masal
- B) Roman
- C) Destan
- D) Mesnevi
- E) Manzume

9. Kurdun biri pek fazla yemişti
Boğazına bir kemik parçası ilişti ve kaldı
Zavallı şaşırı ne yapacağını
Neredeyse beynine toplandı kanı
Nefesi daraldı
Çok şükür, oradan geçti bir leylek
Kurt işaret ederek
Çağırdı ve uzun gagalı hayvan
Kemiği kolayca çekti boğazdan
Sonra bu gördüğü güzel iş için
Kurttan ücret istedi
Kurt: "Ücret mi istiyorsunuz?" dedi
"Gaganızı çektiğiniz yetişmiyor mu?
Bilirsiniz benim kim olduğumu,
Pençeme düşmeyin, çekilin gidin."

Bu parçayla ilgili,

- I. Teşhis ve intak sanatı vardır.
- II. Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
- III. İç konuşma tekniğine başvurulmuştur.
- IV. Ders vermeyi amaçlamaktadır.
- V. Ahenkli bir söyleyiş vardır.

yargılarından hangisi söylenemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

1. Türk dili ve edebiyatı öğretmeni 10 E sınıfı tahtasına masalın bölümlerini döşeme, serim, düğüm, çözüm ve dilek şeklinde yazarak öğrencilerden örnek vermelerini ister. Öğrencilerin verdiği örnekler aşağıdaki gibidir.

Ahmet

Al giyimli sultanla güvercin olup bitenleri sarayın penceresinden seyredermiş. Ağacın havalanıp gittiğini görünce "Eyvahlar olsun, oldu olanlar." demişler.

Fatma

Vaktin birinde Kıroba Bey'i derler bir Yörük beyi varmış. Allah ona dünyalık sütüne dünyalık vermiş fakat bir çocuk vermemiş.

Aslı

Var varanın sür sürenin, destursuz bağa girenin sopa yemesi çok olur. O yılan, bu yılan, fili yuttu bir yılan.

Ece

Torunları, tosunları bir ağaç gibi buraya dikili kalmış ve bir dolu da başlarından bir kara yel esmemiş.

Irmak

Gökten üç elma düştü; biri bana, biri bu masalı dinleyenlere, diğeri de dünyadaki bütün iyi insanlara.

Buna göre öğretmenin verdiği masal bölümü sıralamasının doğru olabilmesi için hangileri yer değiştirmelidir?

- A) Ahmet ve Fatma B) Ahmet ve Aslı
C) Aslı ve Irmak D) Ece ve Aslı
E) Ece ve Ahmet

2. Bu bölüm, masalda anlatılan olayların düğümlendiği ve bir çıkmaza girdiği bölümdür. Bu bölümde olaylar, dinleyici veya okuyucunun ilgisini, merakını arttıracak bir hâle gelir. **Bu parçada sözü edilen masal bölümü aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Düğüm B) Çözüm C) Dilek
D) Döşeme E) Serim

3. Aradan günler, aylar geçer. Dokuz ay tamam olunca gecelerden bir gece sultan hanımın ağrıları tutar, bir türlü doğuramaz. Günler, geceler ağrılar içinde kıvrılır. İnlemesine, sızlamasına canlar dayanmaz; feryatları sarayın tavanlarını çınlatır. Oğlan yerine sonunda bir karayılan doğuracak olur. Ebesi yanaşır, onu sokar öldürür. Şehirde ne kadar ebe varsa kullukçular gönderip iyilikle, zorlukla getirirlerse de yılan hepsini sokar öldürür. Sonunda bütün şehirde bu karayılanı doğuracak kimse kalmaz. Harem ağaları ve kullukçular kapı kapı dolaşır bir ebe ararlarsa da birkaç gündür olup biteni kulaktan kulağa duyan eli işe yatkın kim varsa hepsi bir deliğe saklanmış, çoğu da savuşup gitmiş.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Abartmalara yer verilmiştir.
B) Masalın düğüm bölümünden alınmıştır.
C) Yinelemelere yer verilmiştir.
D) Olayın meydana geldiği zaman bellidir.
E) Deyimlere yer verilmiştir.

4. (I) Masallar günümüzde tüm canlılığıyla anlatılagelen ve başlangıçta yaratıcısı belli olmakla birlikte zamanla anonimleşen halk edebiyatı ürünlerinden biridir. (II) Masalların bir toplumun bilinçaltını, hayal dünyasını yansıtmaları bu anlatıları daha önemli kılmaktadır. (III) Çocukların duygu, düşünce yapılarının oluşması ve içerisinde doğdukları kültürün hayal dünyasını anlamaları açısından da masallar son derece işlevseldir. (IV) Masallardaki olağanüstü olaylar ve bu anlatı tarzının kendine has yapısı evrensel düzeyde bir etkiye sahiptir. (V) Söz konusu anlatıların kültürler arası aktarımları aynı masalın başka kültür coğrafyalarında eş veya benzer metnine rastlamak mümkün değildir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "masal" ile ilgili bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Ve sonunda, o kozanın içinden... Minik tırtıl bir kelebek olarak çıkmış! Artık aç değilmiş çünkü uçabiliyormuş ve rengârenk kanatlarıyla gökyüzünde süzülerek mutlu mesut yaşamış!

Bu parça masalın hangi bölümünden alınmış olabilir?

- A) Döşeme B) Çözüm C) Düğüm
D) Dilek E) Serim

0A90089B

6. Masalın başlangıç bölümüdür. Bu bölüm giriş tekerlemesi ile başlar. Bu bölümde kısa veya uzun bir tekerleme ile dinleyici veya okurlar masalın olağanüstü dünyasına hazırlanır.

Aşağıdakilerden hangisi masalın bu parçada sözü edilen bölümünden alınmıştır?

- A) Vakti zamanında çok iyilik sever bir padişah varmış... Fakirlere ramazanlarda yiyecek, bayramlarda giyecek dağıtmış... Yılda bir gün de sarayının karşısındaki çeşmenin bir musluğundan yağ, bir musluğundan da bal akıtır, herkesin duasını almış...
- B) Az gitmiş, uz gitmiş... Dere tepe düz gitmiş... Günlerce yol almış... Nihayet bir dağ başında ihtiyar bir adama rastlamış. Selam verip ihtiyarın elini öpmüş.
- C) Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer tellal iken eski hamam içinde... Hamamcının tası yok. külhancının baltası yok... Arap bacı, hamama gider; koltuğunda bohçası yok... Handadır handa, yetmiş iki deli ile bir manda. Yedik, içtik, dişimizin dibi et yüzü görmedi... Bereket versin hacı cambaza...
- D) Kadın filizi dikmiş, fidan olmuş, ağaç olmuş. Yedi yıl geçmiş, bir elma vermiş. Elma da elma hani; bir yanı al, bir yanı beyaz. Kadıncık durur mu? Almış elmayı, bölmüş elmayı. Yarisini kendisi yemiş, yarisini da padişaha yedirmiş.
- E) Adı belki de hiç duyulmamış ülkenin birinde, bir delikanlı annesiyle beraber yaşarmış. Küçük bir dağ köyünde, minicik evlerinde güzel günler ve güzel geceler geçirirlermiş. Sofralarından bereket, yüzlerinden tebessüm hiç eksik olmamış. Babalarını çok çok eskiden, delikanlı henüz bir bebekken kaybetmişler.

7. I. Masallar, destan ve halk hikâyelerinden daha kısa anlatılardır.
II. Masallar, olağanüstülükler yer veren bir anlatı türüdür.
III. Masallar, temelde iyi ile kötünün mücadelesi üzerine kurulmuş, genellikle kötü sonla biten anlatılardır.
IV. Masalların başlığı, özel bir isimlendirilmesi yoktur, isimlendirilmesi anlatıcılar tarafından yapılır.
V. Masallarda deyim, atasözü, dua, beddua ve mâni gibi türlerden örnekler rastlanabilir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Bir gün Keloğlan, odun kesmek için ormanın yolunu tutar. Giderken "İmdaat, beni kurtarın!" diye bir ses duyar. Sağına bakar, soluna bakar kimseyi göremez. Aynı sesi tekrar duyar. Bakınırken bir de ne görsün! Toprağın üstünde bir balık "İmdaat beni kurtarın!" diye bağıyor. Meğerse balığı sudan çıkarmışlar. Kendini suya atacak birisi duysun diye bağıryormuş. Keloğlan, balığı suya atar.

Balık:

- Keloğlan benim hayatımı kurtardın. Sana minnet borçluyum. Sana hediye vermek istiyorum. Dağdan dönüştü bana uğra sana bir şey söyleyeceğim, der. Keloğlan, dağdan döner. Suyun yanına gelir. Balık suyun kenarındadır.

Bu parçayla ilgili,

- I. Hayvan - insan masallarına örnek oluşturur.
II. Olağanüstülükler yer verilmiştir.
III. Masallarda sıkça kullanılan motiflere yer verilmiştir.

yargılardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

ÖSYM Sorusu / 2019 AYT

9. Aşağıdakilerden hangisinin bir masalın döşeme bölümünden alındığı söylenebilir?

- A) Pireler berber iken develer tellal iken...
B) Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.
C) Uzak memleketin birinde bir padişah yaşarmış.
D) Padişah işini göredursun, biz gelelim Keloğlan'a.
E) Sislerin arasından ansızın tek gözlü bir dev belirvermiş.

1. I. Hecenin yedili, sekizli en çok da on birli kalıplarıyla yazılır.
II. Genelde dörder mısralı bentlerden oluşur.
III. Aşk, ayrılık, ölüm, tabiat, kahramanlık, güzellik başlıca konularındandır.
IV. Ait oldukları bölgelere göre adlar alır.
Yukarıda özellikleri verilen nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Koşma B) Semai C) Türkü
D) Şarkı E) Varsağı

2. Hiç ovaya inmedin mi canım oy
Aşk oduna yanmadın mı canım oy
Gam gussadan doymadın mı canım oy
Dağlar duman oldu
Çayır çimen oldu
Ben yarı görmedim
Halim yaman oldu
Yaz görmemiş kışa benzer canım oy
Dört görmemiş başa benzer canım oy
İçmiş de sarhoşa benzer canım oy
Dağlar duman oldu
Çayır çimen oldu
Ben yarı görmedim

Bu şiirin nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Semai B) Ninni C) Şarkı
D) Türkü E) Koşma

3. Anonim halk kültürü ürünlerinden biri olan ----, halkın kendini anlattığı ve kültürünü yaşattığı, nesiller arası sürekliliğin sağlanmasında kültür aktarımının bir kolunu oluşturan, hikâyeleri, sözleri ve ezgileriyle millî kültürün yansıtılmasında büyük rol oynayan üretimlerdir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) mâni B) türkü C) şarkı
D) ninni E) koşma

4. Zeynep'e yaptırdım altından tarak
Tara zülüflerin bir yana bırak
Zeynep'e gidemem yollar pek ırak

Zeynep'im Zeynep'im Alı Zeynep'im
Beş köyün içinde şanlı Zeynep'im

Söğüdün yaprağı narindir narin
İçerim yanıyor dışarım serin
Zeynep'i bu hafta ettiler gelin

Zeynep'im Zeynep'im Alı Zeynep'im
Beş köyün içinde şanlı Zeynep'im

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nakarata yer verilmiştir.
B) Zengin kafiye kullanılmıştır.
C) Bent bölümleri 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
D) I. bentte ek hâlinde redife yer verilmiştir.
E) Anonim halk edebiyatı ürünüdür.

5. Yeşil kurbağalar öter göllerde
Kırıldı kanadım kaldım çöllerde
Anasız babasız gurbet ellerde

Ya ben ağlamayın kimler ağlasın
Şu mahzun gönlümü kimler eğlesin

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir türküden alınmıştır.
B) aaa bb şeklinde uyaklanmıştır.
C) 11'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
D) Sözcük hâlinde redif kullanılmıştır.
E) 6+5 duraklı şeklinde söylenmiştir.

0A260292

6. 10 B sınıfı öğrencileri, Türk dili ve edebiyatı dersinde "türkü" nazım biçiminin özellikleriyle ilgili aşağıdakileri söylemişlerdir.

Osman : Türküler, yapı bakımından iki bölümden oluşur. Birinci bölüm türkülerin asıl sözlerinin bulunduğu "bent" adı verilen bölümdür. İkinci bölüm ise bendin sonunda tekrarlanan nakarattır. Bu bölüme bağlama ya da cönk denir.

Ahmet : İlk söyleyeni unutilan türküler, yayılarak zamanla halkın ortak malı hâline gelir. Yayılma sırasında türkülerin ezgilerinde ve sözlerinde değişikliğe uğradığı görülür. Bundan dolayı farklı yörelerde aynı türkünün çeşitlemelerini görmek mümkündür.

Ayşe : Türküler, Anadolu insanının kendisini ifade etme yoludur. İnsanımız sevdasını, sevgisini, sevincini, tasesini, yiğitliğini, hüznünü, umudunu kısacası tüm hayatını türkülerle dile getirmiştir. Bu bakımdan türkülerin konuları çok çeşitlidir.

Görkem : Batı Türkçesinde yeni bir türkü oluşturmak anlamında "türkü yakmak" deyimini kullanılır.

Zehra : Anonim olmalarına rağmen söyleyeni belli olan türküler de vardır. Saz şairlerinin söyledikleri bazı parçalar halk tarafından ezgisi değiştirilerek zamanla türkü hâline getirilmiştir.

Buna göre hangi öğrenci türkü nazım biçimiyle ilgili bir yanlışlık yapmıştır?

- A) Osman B) Ahmet C) Ayşe
D) Görkem E) Zehra

7. Seğirttim çıktım kayaya
Çevrildim baktım ovaya
Kuzum gelmemiş yuvaya
Der de ağlar geyicek
Avcılar düştü izime
Kanlar saçıldı yüzüme
Hasret kaldım ben kuzuma
Der de ağlar geyicek

Bu türkünün teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızlık B) Ölüm C) Endişe
D) Aşk E) Beklenti

8. Çanakkale üstünü duman bürüdü
On üçüncü fırka harbe yürüdü
Off gençliğim eyvah

Çanakkale içinde bir dolu testi
Analar babalar umudu kesti
Off gençliğim eyvah

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tek dizeden oluşan kavuştak kullanılmıştır.
B) Anonim halk edebiyatı ürünüdür.
C) Zengin kafiye kullanılmıştır.
D) Sözcük hâlinde redife yer verilmiştir.
E) Düz kafiye şemasıyla yazılmıştır.

9. (I) Türküler halkın ortak malıdır; sevilen, beğenilen, ağızdan ağıza dolaşan kültür ürünleri oldukları için de yayılmaları çok doğaldır. (II) Eskiden şimdiki gibi yayma araçları olmadığından türkülerin yayılması çok ağır fakat sürekli olmuştur. (III) Ticaret kervanları, gezgin âşıklar, askerler, savaşlar, göçler türkülerin taşınmasını sağlar. (IV) Son yıllarda radyo, televizyon, teyp gibi teknik araçlar yayılmayı hızlandırmıştır. (V) Türkülerin ne zaman ve nerede ortaya çıktığını tayin etmek oldukça kolaydır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "türküyle" ilgili bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. • Genellikle anonimdirler, adları bilinen saz şairlerinin söyledikleri de zamanla halka mal olmuştur.
• Ezgilerine, konularına, dize sayılarına göre çeşitli şekilde adlandırılır.
• Ezgileri bakımından "usulsüz ezgiler" ve "usullü ezgiler" olarak ikiye ayrılır.

Numaralanmış cümlelerde söz edilen nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şarkı B) Türkü C) Koşma
D) Semai E) Tuyuğ

1. I.
Yârim İstanbul'u mesken mi tuttun
Gördün güzelleri beni unuttun
Sılaya dönmeye yemin mi ettin
Gayrı dayanacak özüm kalmadı
Mektuba yazacak sözüm kalmadı

II.

Yârim sen gideli yedi yıl oldu
Diktiğin fidanlar meyveye durdu
Seninle gidenler sılaya döndü
Gayrı dayanacak özüm kalmadı
Mektuba yazacak sözüm kalmadı

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. bentte "t"ler yarım kafiye olarak kullanılmıştır.
B) II. bentte "du"lar tam kafiye olarak kullanılmıştır.
C) 11'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
D) Bir türkünden alınmıştır.
E) I. bentte "tun"lar redif olarak kullanılmıştır.

2. Drama köprüsü bre Hasan dardır geçilmez
Soğuktur suları Hasan bir tas ıçılmaz
Anadan geçilir bre Hasan yardım geçilmez
At martini de bre Hasan dağlar inlesin
Drama mahpusunda bre Hasan dostlar dinlesin
Mezar taşlarını bre Hasan koyun mu sandın
Adam öldürmeyi bre Hasan oyun mu sandın
Drama mahpusunu bre Hasan evin mi sandın
At martini de bre Hasan dağlar inlesin
Drama mahpusunda bre Hasan dostlar dinlesin

Bu dizelerle ilgili,

- I. Bir türkünden alınmıştır.
II. Sözcük hâlinde redife yer verilmiştir.
III. Cinaslı kafiye kullanılmıştır.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. Eğin viran olmuş, baykuşlar öter
Bastığın yerlerde dikenler biter
Ben çevrimi çektim el almış yatar
Gel ağam, gel ağam gel de yine git
Akan gözyaşımı sil de yine git

Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerin alındığı nazım biçiminin özelliklerinden biri değildir?

- A) Hece ölçüsünün 7, 8 ve 11'li kalıplarıyla söylenir.
B) Anonim olmasına rağmen bazılarının söyleyeni bellidir.
C) Divan edebiyatındaki şarkının karşılığıdır.
D) Balat ve kavuşmak olmak üzere iki bölümden oluşur.
E) Son dizedeki dize her dörtlüğün sonunda aynen tekrar edilir.

4. Halk edebiyatının en eski kaynaklarından olan *Divanü Lügati't-Türk'te* "ır" ve "yır" kelimeleriyle karşılanan ---- terimi yine Azerbaycan Türkçesinde "mahni", Başkurt Türkçesinde "halk yırı", Kırgız Türkçesinde "eldik ır", Tatar Türkçesinde "halık cır", Özbek Türkçesinde "halk koşığı", Uygur Türkçesinde "nahşa" veya "koça nahşisi", Türkmen Türkçesinde "halk aydımı" terimleri kullanılmaktadır.

Yukarıdaki cümlede başka Türk boylarında ismi verilen nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) semai B) ninni C) türkü
D) koşma E) varsağı

5. Türk folklorunun çok ilgi çekici verimleri olan türkünün benzerlerine işlenmiş veya ham olarak başka milletlerde de rastlayabiliriz. Goethe, Alman halk türkülerini toplayıp işlemiştir. Norveç tabiatının ve halk duygularının anlatımı olan türküler Ibsen'in "Peer-Gynt" piyesini süslemektedir. Bizim türküler, ne yazık ki, henüz olduğu yerde durmaktadır. "Güzel sanat" eserlerinin zengin malzemesi olmak değeri taşıyan türkülerimizin kendi öz beste ve güfteleriyle korunması kültür varlığımızı zenginleştirecektir.

Bu parçada anlatıcı aşağıdakilerden hangisinden yankınmaktadır?

- A) Türkülere, yabancı araştırmacıların daha fazla önem verdiğinden
B) Özgün türkülerimizi gün yüzüne çıkarılmamasından
C) Türkülerin söyleyiş güzelliğini korunamadığından
D) Türkülerimize yeteri kadar önem verilmediğinden
E) Özgün türkülerin yazılmadığından

0AD20F80

6. I. Belirli bir ezgiyle söylenen türkülerin söyleyeni genellikle belli değildir.
 II. Türküler, hece ölçüsünün her kalıbı ile söylenir.
 III. Yapıları bakımından iki bölümden oluşan türkülerde ilk bölüm, bent adı verilen ve türkünün asıl sözlerinin yer aldığı bölümdür.
 IV. İkinci bölüm ise her bendin sonunda tekrar eden nakarat bölümüdür ve bağlama ya da kavuştak adıyla da anılır.
 V. Ezgilerine göre usullü ve usulsüz olmak üzere iki gruba ayrılır; usullü türküler, uzun havalar; usulsüz türküler oyun havaları olarak nitelendirilir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde "türkü" nazım biçimi ile ilgili bilgi yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Zeytinyağı yiyemem
 Basma fistan giyemem
 Senin gibi cahile
 Ben efendim diyemem
- Kaldım duman içi dağlarda
 Sevgili yârim nerelerde
- Asmadan üzüm aldım
 Sapını uzun aldım
 Verin benim yârimi
 Annemden izin aldım
- Kaldım duman içi dağlarda
 Sevgili yârim nerelerde
- Edebiyat öğretmenî bu dizeleri tahtaya yazarak 10 D sınıfı öğrencilerden bunların özellikleriyle ilgili konuşmalarını ister. Öğrencilerin konuşmaları aşağıdaki gibidir.
- Arif** : Dörtlülerle yazılan yerlere bent denir.
Hakan : İkili dizeler kavuştak olarak kullanılmıştır.
Sevgi : Hasret ve ayrılık konuları işlenmiştir.
Burcu : Hece ölçüsü kullanılmıştır.
Ramazan : Şarkı nazım biçiminden alınmıştır.
- Buna göre hangi öğrenci yanlışlık yapmıştır?**

- A) Arif B) Hakan C) Sevgi
 D) Burcu E) Ramazan

8. Söğüdün yaprağı nârindir nârin
 İçerim yanıyor dışarım serin
 Zeyneb'i ettiler bu hafta gelin

Zeyneb'im Zeyneb'im anlı Zeyneb'im
 Üç köyün içinde şanlı Zeyneb'im

Zeynep bu güzellik var mı soyunda
 Elvan elvan güller kokar koynunda
 Arife gününde bayram ayında

Zeyneb'im Zeyneb'im anlı Zeyneb'im
 Üç köyün içinde şanlı Zeyneb'im

Bu bentler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nakarata yer verilmiştir.
 B) 6+5 duraklı söylenmiştir.
 C) Birinci bentte tam uyak kullanılmıştır.
 D) Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
 E) İkinci bentte zengin uyağa yer verilmiştir.

9. Gurbet elde bir hâl geldi başıma
 Ağlama gözlerim Mevla kerimdir
 Derman arar iken derde düş oldum
 Ağlama gözlerim Mevla kerimdir

Hüma kuşu yere düştü ölmedi
 Dünya Sultan Süleyman'a kalmadı
 Dedim yare gidem nasip olmadı
 Ağlama gözlerim Mevla kerimdir

Bu dördlüğün nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şarkı B) Koşma C) Semai
 D) Türkü E) Varsağı

1. --- *Divanü Lügati't Türk'te* "balubalu" diye adlandırılır. Öteki Türk boylarında değişik isimler verilmiştir. Söyleyeni belli olmayan bu ürünler dörtlüklerden ve nakarat bölümlerinden oluşur.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Masal B) Ninni C) Koşma
D) Varsağı E) Türkü

2. Annenin; çocuğuna ilişkin isteklerini, iyi dileklerini, kendi sevinç ve üzüntülerini yanık bir hava içinde anlattığı türle ninni denir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde bir ninni örneği vardır?

- A) Şahinim var bazlarım var
Tel alışkın sazlarım var
Yare gizli sözlerim var
Diyemiyom ele karşı
- B) Elifin uğru nakışlı
Yavru balaban bakışlı
Yayla çiçeği kokuslu
Kokar Elif Elif diye
- C) Al önlüklü mavi yazma,
Gey karşımda salın, dilber
Yalın ayak yere basma
Geyin altın nalın, dilber
- D) Koçadım, çekemem nazı
Bağrıma dökemem közü
Yârin bana kötü sözü
Kara bağrım deler gelir
- E) Enginlerde yuvası
Mamalar getirir babası
Yavrum yesin büyüsün
Hem büyüsün hem yürüsün

3. (I) Halk şiirinde nazım türlerinin tayin edilmesinde önemli bir yeri olan ezgi, ninnide de kullanılır. (II) Ninni söyleyenler, mutlaka ezgili bir söyleyiş tercih ederler. (III) Çünkü ninnilerde devreye müziğin rahatlatıcı ve gevşetici etkisi girer. (IV) Huzur verici bir ezgi ve ses tonu çocuğun daha çabuk ve güven içinde uyumasını sağlar. (V) Ancak bilinmesi gereken asıl husus, ninnilerin özel ezgilerinin bulunmasıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "ninni" nazım biçimi ile ilgili bilgi yanlış vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. • Genellikle mâni nazım şekliyle söylenirler.
• Yedi hecelinin yanı sıra sekizli ve on birli örneklerine de rastlanır.
• Amaç, çocuğu uyutmak veya teskin etmek olduğundan, muhtevadan daha çok ezgi ön plana çıkar.

Bazı özellikleri verilen nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkü B) Ninni C) Tekerleme
D) Semai E) Bilmece

5. Karanfil oylum oylum
Uyuyor benim oğlum
Eğer oğlum uyursa
Şen olur benim gönlüm

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 7'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
B) Kafiye örgüsü aaxa şeklindedir.
C) Bir ninniden alınmıştır.
D) Sözcük hâlinde redife yer verilmiştir.
E) Kelime tekrarıyla ahenk sağlanmıştır.

0B3B00AB

6. Başında ve sonunda birtakım kalıp sözler, seslenmeler bulunan, çoklukla dört dizeli bir yapıdadır. Bu türlerde anneler, çocuklarına ilişkin dileklerini ve isteklerini dile getirebilir. **Bu parçada sözü edilen nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mâni B) Semai C) Varsağı
D) Ninni E) Şarkı

7. Gül ağacı budamışlar
Gül gonca bitsin diye
Analar oğlan beslesin
Büyüsün askere gitsin diye
Mini mini yavrum ninni

Bu dizelerin alındığı nazım biçimi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Muhtevasından daha çok ezgisi ön plana çıkar.
B) Tamamında olmasa da büyük bir kısmı kalıp ifadelerle başlar.
C) Çocuğun daha çabuk uyumasını sağlar.
D) Söyleyeni belli olmayan bu ürünler dörtlülüklerden ve nakarat bölümlerinden oluşur.
E) Sevgi ve güzellik temaları başta olmak üzere doğa ve ayrılık temaları da ele alınır.

8. Petekten akan ballar
Kızım kendini sallar
Ninni sesi duymazsa
Durur durur da ağlar

Bu dörtlülle ilgili;

- I. 7'li hece ölçüsüyle söylendiği,
II. aaxa şeklinde uyaklandığı,
III. sözcük hâlinde redife yer verildiği
ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Ninniler, bebeklerin dünyayla, özellikle anneye kurdukları ilk temaslardır. Çocuk, ninniyle dış dünyayı tanımaya başlar. Bu aynı zamanda bebekte sosyalleşme sürecinin başladığına da işaretir. Ninniler, anne ile çocuk arasındaki bağın güçlenmesine ve gelişmesine vesile olur. Ninnilerle anneler, çocuklarını daha kolay bir şekilde uyutabildikleri gibi kendi sıkıntılarını ve isteklerini de dile getirirler. Bu hâliyle ninniler sadece bebek için değil, anne için de bir rahatlatma yoludur. Bugün de bu özelliğiyle halk edebiyatının işlevsel türleri arasında varlığını korumaktadır.

Bu parçadan hareketle ninni ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Çocukların dış dünyayı daha iyi tanımaya yardımcı olduğu
B) Anne ile çocuk arasında bağ kurduğu
C) Eski önemini günümüzde kaybettiği
D) Annelerin içini döktüğü bir özelliği olduğu
E) Çocukları kolay bir şekilde uyutabildiği

10. Bahçelerden su gelir
Tekkelerden hu gelir
Yavrum yattı beşiğe
Şimdi uykusu gelir

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Redif B) Hece ölçüsü
C) Yarım kafiye D) Mâni tipi kafiye
E) İç kafiye

11. • Çocuğun uyumasının sağlanması ya da ağlamasının durması için, sade bir dille ve hece ölçüsüne göre ezgili olarak söylenen şiirlerdir.
• Söyleyeni belli olmayan bu ürünler dörtlülüklerden ve nakaratlardan oluşur.

Bazı özellikleri verilen nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Semai B) Ninni C) Mâni
D) Koşma E) Türkü

1. Bursa'da bir eski cami avlusu
Küçük şadırvanda şakırdayan su
Orhan zamanından kalma bir duvar
Onunla her yaşta ihtiyar çınar

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Özel ad B) Somut ad C) Çoğul ad
D) Tür adı E) Tekil ad

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çoğul eki almış bir topluluk adı vardır?

- A) Her ulusun kendine göre değerleri vardır.
B) Okuldaki tüm sınıflar, bayraklarla donatılmıştı.
C) Kalbinde yeşil bir dal bulundurursan şakıyan kuşlar gelir.
D) Kavimler Göçü, tarihin önemli olaylarından biridir.
E) İnsanı elbisesine göre karşılar, bilgisine göre uğurlarlar.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ad durum eki almış bir sözcük yoktur?

- A) Hepimiz deprem gerçeğini kabullenince önlemler ciddiye alınabilir.
B) Sağlam bir tahmin olmadan hiçbir büyük buluş yapılmamıştır.
C) Farz edelim ki sınavdan kaldık, dünyanın sonu değil ya!
D) Sen bu projeyi tamamlarsın yeter ki kendine güvenmeye devam et.
E) Öğretmen yarınki sınava iyi çalışmamız gerektiğini söyledi.

4. (I) Her sanatta otobiyografi öğelerinin yeri büyüktür ama en çok da şiiir sanatında görülür bu öğeler. (II) Turgut Uyar penceredeki saksıyı okşayacak, Edip Cansever masadaki heykelciği eline alacak; buradan da anlaşılıyor ki şairler çoğunlukla yine kendilerini anlatıyorlar, anlatacaklar. (III) Ben buna "şiiirin arka planı" diyorum; şair, o şiiirini yazarken hangi ruh hâli içindeydi? (IV) O sabah kahvaltı yapmış mıydı? (V) Bütün bunlardan ve buna benzer hâllerden destek alarak diyorum ki elbette şairin hayatı şiiire dâhildir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde geçen altı çizili sözcük isim değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde pekiştirmeli sözcüğün türü addır?

- A) Mor menekşe sapsarı çiçekler arasında çok güzel görünüyordu.
B) Annemler, binanın etrafını tertemiz yapmışlardı.
C) Kıpırmızı elbise sana yakışmış doğrusu.
D) Yangından sonra göğe yükselen duman bulutu simsiyahtı.
E) Arkadaşım çadırın iplerini sapasağlam bağlamıştı.

6. Sıradan olaylara üzülme artık bırakman lazım.
Bu cümle ile ilgili olarak aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

- A) Özel ada yer verilmiştir.
B) "den" eki, yapım eki görevindedir.
C) İsim tamlamasına yer verilmiştir.
D) Küçültme adı kullanılmıştır.
E) Birleşik yapılmış isim kullanılmıştır.

7. Ortaokulda bir yeğenim var, on altı yaşında, kafası işleyen gürbüz bir delikanlı. Dün akşam, öğretmenin verdiği bir metni getirdi bana, "Hiçbir şey anlamıyorum." diye. İnsan ağlamaklı oluyor vallahi okuyunca, bakın bir cümlesi şöyle: "Cemiyet fert üzerinde emir ve nehiy şeklinde tazyikini icra eder, ferdin ihtirasını tevliid eder." Ne yüzle, ne hakla zorlarız çocuğumuzu böyle bir dili öğrenmeye? Hem de bu yaşta ne anlar çocuk bu yazıdan? Bu dille ne hayata dair bilgi edinilir ne de okuma yazma sevgisi. Sanki cümle kuruluşundan ve konuşma dilinden uzaklaşmak için elimizden geleni yapmışız.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Çoğul eki almış isim
- B) Somut isim
- C) İyelik eki almış isim
- D) İsim tamlaması
- E) Soyut isim

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçen altı çizili sözcük ad değildir?

- A) Sizin yeni farkına vardıklarınızı ben çoktan tecrübe etmiştim.
- B) Bu çabaya rağmen bu izlenme sayısı hayal kırıklığıydı.
- C) Bu işi başardığımda herkes eminim benden bahsedecek.
- D) Şarkılarıyla dillere destan olan sanatçının son eseri vasiyet düzeyde.
- E) O kadar soracağım dememe rağmen bu soruyu sınavda yapamamışsınız.

9. (I) Üzülererek söylüyorum ki tuluatın artık ölmekte olduğu doğru. (II) Memleketimizdeki okuyazarların hemen hepsi tuluatın bayağı bir şey olduğuna kani. (III) Senelerden beri birçok yazarımız küçümseyerek baktıkları o sanatın ölümünü istediler ve bu yoldaki düşüncelerini etrafa aşıladılar. (IV) Tuluat mutlak olarak iyi midir ve devam etmesi lazımdır? (V) Bu suale "evet" denemez ama "hayır" da diyemiyorum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde geçen altı çizili sözcük isim değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde her iki sözcük de adır?

- A) Bu ressamımız, tablolarında doğa görünümünü sergiliyor.
- B) Şiirlerimde nazım birimi olarak sadece dörtlülüğü kullanırım.
- C) Cevizin kabuğunu kırıp özüne inemeyen, cevizin hepsini kabuk zanneder.
- D) Küçük işleri titizlikle yapma sabırını gösterenler, başarılı olur.
- E) Burada savaş yanlıları kadar başısı savunan sanatçılar da var.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tekil ad, çoğul ad ve topluluk adı bir arada kullanılmıştır?

- A) Günümüzde içine düştüğümüz en büyük tuzaklardan biridir hız.
- B) Sevgiden geçiyorsa yolunuz, bir gün bir yerde buluşunuz.
- C) Nesneleri olduklarından daha küçük gördüğünü söylüyor.
- D) Parklardaki ve evlerin bahçelerindeki geçici güzelliğin tanımı onlardır.
- E) Geyik ve manda gibi otçullar yırtıcı grubuna yem olur genelde.

12. "Bu etkileyici eser, insanların dünyası ile fantastik yaratıklarla dolu bir dünya arasında sıkışıp kalan Hellboy'un hangi tarafa ait olduğunu bulmaya çalışırken insanlığa açtığı savaşı aktarıyor." cümlesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ayrılma durumunda ad vardır.
- B) Yalın ad vardır.
- C) Soyut ada yer verilmiştir.
- D) Özel ada yer verilmiştir.
- E) Birden fazla iyelik eki almış ad vardır.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat kullanılmamıştır?

- A) Dik yokuşun sonunda müthiş bir manzara bizi bekliyormuş.
- B) Seyyar çiçekçilere İstanbul'da adımbaşı rastlamak mümkün.
- C) Kar soğuğu var havada, zorunlu olmadıkça dışarı çıkmayın.
- D) Tok evin aç kedisi bunlar, annelerini gittiği yerde yine mahcup etmişler.
- E) Taze tandır ekmeğinin kokusunu alan geliyordu bizim bahçeye.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sözcük hem niteleme hem de belirtme sıfatı almıştır?

- A) Hayat, kıymetini bilmediklerimizin pişmanlığını fazlasıyla yaşıyor.
- B) Bulduğu resim, geçen güzel günleri hatırlattı, o anları yeniden yaşattı.
- C) Minik kedi, kendisinden korkan kadına kendini sevdirdi.
- D) Kötü şöhretli bir isimle anılmayı kimse istemez.
- E) Çamur yağmurundan sonra kirlenen arabasını oto yıkamacıda yıkattı.

3. Mühendislik, her zaman gözde mesleklerden biri olmuştur. Bu cümledeki belirtme sıfatının türce özdeşi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Mac bitiminde basın toplantısı düzenleneceği söylenmişti.
- B) Köy biberi kızartmasını çocukluğumdan beri pek severim.
- C) Rüyamda ülkemizde tüm insanlar bilmediğim dilde konuşuyordu.
- D) Büyük holün girişinde annemin gülün gözleri karşıları eve gelince bizi.
- E) Ben fantastik kurgu seviyorum, o ise tarih kitaplarını seviyor.

4. Aşağıdakilerin hangisinde bir sıfat birden çok ismi nitelemiştir?

- A) Virüslerden korunmanın bir yolu da kirli su ve yiyecek tüketmemektir.
- B) Dalgalar kayalara vurdukça, zihnimde madeni bir ses yankılanıyordu.
- C) Başımı çevirseydim bana yabancılaşan bir yüz bulacaktım karşımda.
- D) Yüzeye yaklaştığımda denizlerde gizli kalmış düşünceler yukarıya doğru hareketleniyor.
- E) Yollara çıktığımda zavallı bir göçebe gibi hissedirdim kendimi.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Arkamda sonsuzluğa açılan ve beni içine çağıran kapı onun kapısıydı.
- B) Adının unutulmamasını sağlamak da yine annesine düştü.
- C) Hayat, beni durağanlığın içindeki devinimi yakalamaya yöneltti.
- D) Mutlu insanlar için hayat, çabuk yaşanan bir süreçtir.
- E) Ayrı türlerde eser vermiş olmak, düşüncelerini anlatmak için yeterli değildir.

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde iki farklı sıfat bulunmaktadır?

- A) Elâ gözlerini sevdiğim dilber
Yüzüne bakmaya doyamadım ben
- B) Bu dünyayı kuran mimar
Ne hoş sağlam temel atmış
- C) Bir güzel de düşemezse eşine
Ah çektiğe yüreğinden kan gelir.
- D) Kuru yaprak gibi göğşe savrulma
Acı poyraz gibi esip yorulma
- E) Efendiye görünce evin sadık bekçisi
Üzüntüden, korkudan dehşetle titrer sesi

0B9F027C

7. (I) Kemal Tahir'i ben çocukluğumda çok sevdim, hâlâ da çok severim. (II) Çok sıkıldığımda oturup Kemal Tahir'in romanlarını okurum. (III) Kemal Tahir'de insan psikolojisi hemen hemen hiç yoktur. (IV) Aksiyon edebiyatının en parlak örneklerini vermiştir. (V) Hatta neredeyse başlangıç noktası diyebilirim.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfat kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. (I) Uçsuz bucaksız çayırlar gözümü alıyordu. (II) Mevsim yazdı, yemyeşil vaktiydi toprağın. (III) Ben gözlerimi şenlendirmeye çalışırken bu manzarayla, yüreğimde hiç tanımadığım bir burukluk vardı. (IV) Apartmanlara, araba gürültüsünün inlediği şehirlere öyle alışmışım ki bir türlü göğün mavisinin can alıcılığına, bembeyaz bulutların salınışına inanamıyordum. (V) İnsan hep gördüğüne, hep duyduğuna mı inanmalıydı.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde hem işaret sıfatı hem belgisiz sıfat kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, bir ad birden çok sıfatla nitelenmiştir?

- A) Ardından. Aldığım iki araziye döne döne dolaşım.
B) Büyük aşklar bir süre sonra saman alevi gibi sönebilir.
C) Bulunduğu yere alın teri ve sanatının gücüyle gelmişti.
D) Bu suskun, çekingen çocuk tiyatroya orada tutulmuştu.
E) Seyircinin karşısına makyajsız çıkmak, oyuncuyu daha sevimli yapıyor.

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde altı çizili sözcük tür bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Keskin bir ürperişle kımıldandı anbean
Baktım ve anladım ki, o ejderdi canlanan
B) Dağınık saçlarıyla yalılar bir ucuna
Bir güzel düşmüş gibi bir kaplanın avucuna
C) Bir yumak iplik gibi şehri saran bu teller
Meydanları süsleyen bu tunç yüzlü heykeller
D) Duvarda çizilen resim çerçeveleri
Konsol üstünde çölün uydurma develeri
E) Derdimin yangını sardı göğeni
Deniz ölesiye severken seni

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belirtme sıfatı kullanılmamıştır?

- A) Sabahtan beri uğraşıyordu ama henüz yazının iki sayfasını çevirebilmişti.
B) Yapıtlarında kendi yaşamını bugüne kadar hiç işlememişti.
C) Yalın bir dille yazması, sanatçının yapıtlarına ilgiyi artırıyor.
D) Tek katlı evin önünde duran adam, inşaatta çalışan işçileri izliyordu.
E) Bu güzel günde evde oturmanız hiç doğru değil.

12. (I) Önce sarı yazmalı genç kızlar çıktılar lokantadan. (II) Arkalarından yaşlılar, anneler, teyzeler, halalar... (III) Gülizar, yalnız Nazife'den değil onun bakışlarından da kaçırıyordu sanki. (IV) Üzüntülü müydü, yoksa bir sevinci gizlediği için mi, belli değildir. (V) Çok düşünceli görünüyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde belgisiz sıfat kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V